

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSİYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN'ATI INSTITUTI**

Ro'yxatga olindi: № BD 60211000-1.15

RADIO VA TELEVIDENIYE OVOZ REJISSYORLIGI

FANINING O'QUV DASTURI

- Bilim sohasi: 200 000 - San'at va gumanitar fanlar
- Ta'lif sohasi: 210 000 - San'at
- Ta'lif yo'nalishi: 60210100- Texnogen san'at (musiqiy ovoz rejissyorligi)

Fan/modul kodi RTOR1613	O'quv yili 2024-2025	Semestr 3-8	ECTS-Kreditlar 13					
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lif tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2					
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)	Jami yuklama (soat)				
	Radio va televideniye ovoz rejissyorligi	180	210	390				
2.	I. Fanning mazmuni Mazkur fanning maqsadi - talabalarga radio va televidenie ovoz rejissiyorligi, uning o'ziga xos xususiyati, ovoz rejissiyorning radio va televideniedagi ijodiy faoliyati, radio eshittirishlar va televizion ko'rsatuvlarni taylorashning muhim jihatlari hamda zamonaviy radio va televideniening texnik anjomlari, ularning texnik tafsilotlarini, radio va television studiyalarning turlari, ularning akustik jihozlanishining ovoz yozuvlariga tasiri; ovoz rejissyorining muharrir, rejissiyor, operator va boshqa ijodiy va texnik xodimlar bilan hamkorligi borasida to'laqonli malumotlarga ega bo'lishiga erishishdir. Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar radio va televidenie ovoz rejissyorligining turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir							
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) 3-semestr								
1-mavzu. Kirish fanning vazifasi. Radio va televideniye ovoz rejissyorligi tarixi. 2 -mavzu. Radio ovoz rejissyorligi tarmoqlari. 3- mavzu. Radio ovoz yozish nutqiy, efir, adabiy dramatik studiyalari								
7-semestr								
4-mavzu. Televideniye ovoz rejissyorligi. 5- mavzu. Televizion nutqiy, efir, adabiy dramatik va konsert studiyalari								
III.Seminar mashgulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar								
Seminar mashgulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:								

3-semestr

1. O'zbekiston radiosи tarmoqlari.
2. O'zMTRK tarmoqlari.
3. Radio tizimidagi turli studiyalar tafsilotlari

7-semestr

4. Televizion studiyalar tafsilotlari
5. Jonli radioeshittirishlar va teleko'rsatuvlarda ovoz rejissyoriga yuklatiladigan vazifalar.

IV. Amaliy mashgulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashgulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

3-semestr

- 1-3-mavzu. Radio efir studiyalari texnik anjomlari
- 4-6-mavzu. Radio adabiy dramatik studiyalari texnik anjomlaridan foydalanish.
- 7-9-mavzu. Analog miksher pultlarining radioda qo'llanilishi.

4-semestr

- 1-5-mavzular. Raqamli miksher pultlari, ularning radio tizimida qo'llanilishi
- 6-15-mavzular. Radio uyi maxsus ovoz yozish studiyalari. Ularning tafsiloti

5-semestr

8-mavzular. Radio uyining 13-chi ovoz yozish studiyasi texnik anjomlari tafsiloti. Turli musiqiy jamolar ovoz yozuvlarida mikrofonlarni joylashtirish. Musiqiy dasturlardan foydalanish. Tenglashtirish jarayonlari.

9-15- mavzular. Radio uyining 14-chi ovoz yozish studiyasi texnik anjomlari tafsiloti. Ko'p sonli ijrochilari bo'lgan turli musiqiy jamolar (orkesrtlar, xorlar)ni ovoz yozuvlarida mikrofonlarni joylashtirish. Musiqiy dasturlardan foydalanish. Tenglashtirish jarayonlari.

6-semestr

1-12-mavzular.Radio uyining 15-chi ovoz yozish studiyasi akustik xususiyatlari.Texnik anjomlari tafsiloti. Turli musiqiy jamolar ovoz yozuvlarida mikrofonlarni joylashtirish. Musiqiy dasturlardan foydalanish. Tenglashtirish jarayonlari.

13-15-mavzular. Radioda zamonaviy texnik anjomlardan foydalanish

7-semestr

1-mavzu.Tevlevizion studiyalar turlari va uning texnik anjomlari bilan tanishish

2-mavzu.ASB (apparat studiya bloki) bo'limnalari

3-5-mavzu.Televidenie ovoz rejissyori apparatxonasi uning texnik anjomlari va ularning texnik tafsilotlari.

6-8-mavzu.Televidenie ovoz rejissyorining teleko'rsatuv senariysi bilan ishlash jarayoni. Ko'rsatuv muharriri, operatorlar bilan hamkorligi

9-11 mavzu. Televidenie ovoz rejissyorining teleko'rsatuv senariysi bilan ishlash jarayoni. Mikrofonlar va boshqa kerakli texnik uskunalarini tanlash.

8-semestr

1-mavzu.Tevlevizion studiyada nutqiy ovoz yozuvlari, ularni amalga oshirish uchun mikrofonlar tanlash. Nutqiy yozuvlarni to'g'ri ovoz planlari bilan amalga oshirish.

2-mavzu.TVda informasion ko'rsatuvlar jonli efir va video yozuvlarida mikrofon tanlash va joylashtirish

3-4 mavzu.Tevlevizion studiyalarda kichik hajmdagi musiqiy guruuhlar ovoz yozuvlari (duet, trio kvartet, kvintetlar).Mikrofonlar tanlash va ularni to'g'ri joylashtirish. Mono va stereo yozuvlari.

5-7-mavzu.Musiqiy jamoalar video va ovoz montaji. Uning o'ziga xos xususiyatlari.

8-mavzu.Tevlevizion studiyalarda bolalar uchun tayorlanadigan teleko'rsatuvlar ovoz yozuvining o'ziga xos xususiyatlari.

9-mavzu.Tevlevizion studiyalarda turli janrlardagi tok shouclar va ularning ovoz yozuvida muharrir, ovoz rejissyori, ko'rsatuv rejissyori va operatorlar hamkorligi.

10-mavzu.Tevlevizion studiyalarda turli katta musiqiy jamoalar ovoz yozuvlari va jonli evirlarda ovoz rejissyoriga yuklaniladigan vazifalar.

11-mavzu.Radio va televizion ASBLarning tuzilmalarini.

12-mavzu. Televizion ovoz rejissyorligida jonli efir.

13- mavzu. Televizion musiqiy ko'rsatuvlarida ovoz rejissyori o'rni

14- mavzu.Zamonaviy televideniyeda ovoz texnik jihozlardan foydalanish

15- mavzu. Zamonaviy radio va telestudiylar, ularning jihozlanishi

Oraliq nazorat

Mazkur fan bo'yicha oraliq nazoratlar har bir semestrning 8 naftasigacha o'tilgan mavzular asosida tuzilgan savollar asosida og'zaki savol -javov va turli amaliy jarayonlarni bajarish tarzida o'tkazilib baholanadi.

Yakuniy nazorat

Mazkur fan bo'yicha yakuniy nazoratlar har bir semestrda o'tilgan mavzular asosida tuzilgan savollar asosida og'zaki savol -javov turli amaliy jarayonlarni bajarish tarzida o'tkazilib baholanadi

V. Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lif uchun tavsiya etiladigan mavzular.

	<p>1. Radioning rivojlanish tarixiy bosqichlari.</p> <p>2.O'zbekiston Radiosi tarixi.</p> <p>3.O'zMTRK tuzilmalari.</p> <p>4. Radio nutqiy- informasion studiyalar turlari.</p> <p>5.Radio adabiy dramatik studiyalar va ularning texnik anjomlari.</p> <p>6. Radiostudiyalarning apparatxonasi, uning texnik anjomlari imkoniyatlari. 7.Ovoz rejissori xonasining texnik anjomlari va ulardan foydalanish.</p> <p>8. Ovoz rejissyorining ovoz partiturasini tuzish tizimlari.</p> <p>9.Ovoz rejissyorining eshittirish muharriri va rejissori bilan ishlash jarayonlari.</p> <p>10. Radio yuining maxsus ovoz yozish studiyalari zamонави texnik anjomlari. Ularning ovoz yozuvlari sifatiga tasiri</p> <p>11. Xorijiy radio efir va ovoz yozish studiyalari imkoniyatlari.</p> <p>12. Televizion nutqiy- informasion studiyalar turlari.</p> <p>13.Tevizion adabiy dramatik studiyalar va ularning texnik anjo‘mlari.</p> <p>14. ASB (apparat studiya bloki),uning hajmlari, ularda televizion ko‘rsatuv va shouлarni yozib olishda ovoz rejissyorini faoliyati.</p> <p>15. Telestudiyalarning apparatxonasi, uning texnik anjo‘mlari imkoniyatlari. 16.Ovoz rejissori xonasining texnik anjo‘mlari va ulardan foydalanish.</p> <p>17. Ovoz rejissyorining ovoz partiturasini tuzish tizimlari.</p> <p>18. Ovoz rejissyorining ko‘rsatuv muharriri va rejissori bilan ishlash jarayonlari.</p> <p>19. Televizion studiyalarda kichik guruuhlar ovoz yozuvlarida turli akustik shitlarning ahamiyati.</p> <p>20.Katta musiqiy jamoalarning televizion studiyalardagi ovoz yozuvining o‘ziga xos xususiyatlari.</p> <p>21.Turli orkestr cholgularining jonli yozuvlarida musiqiy muvozanatning ahamiyati.</p> <p>22.Damli cholgularning televizion ovoz yozuvlarida dinamik diapozon.</p> <p>23.Katta musiqiy ovoz yozuvlarida stereofonik tizimlarni qo‘llash amaliyotlari.</p> <p>24. Televizion musiqiy dasturlar video‘montajida ovoz rejasining ahamiyati.</p>
3.	<p style="text-align: center;">VI. Ta’lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari</p> <p style="text-align: center;">Talaba bilishi kerak:</p> <p>radio va televidenie sohasining turli yo‘nalishlari, radio hamda television studiyalarning akustik xususiyatlari, radio eshittirishlar va televizion ko‘rsatuvlarni taylorlashda ovoz rejissiyorini faoliyati haqida <i>tasavvurga ega bo‘lishi</i>;</p> <p>turli eshittirish va teleko‘rsatuvlarda ovoz rejissiyorlik mahorati,radio va televizion texnik anjomlardan to‘gri foydalanish, eshittirish va ko‘rsatuv senariysi asosida ovoz partiturasini yarata olish, turli ko‘satuvlarda ovoz rejissiyorlik mahorati, texnik</p>

	<p>anjomlardan to‘gri foydalanish, videotasvirni ovozlashtirish, ovozni signallarini o‘lchash va nazorat qilishni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>;</p> <p>turli miksher pultlardan foydalanish, radio eshittirish va ko‘rsatuvlarni taylorlashda ozov partituasi bilan ishslash, adio eshittirish va televizion ko‘rsatuvlar montajida ovozlarni sozlay olish turli miksher pultlardan foydalana olish <i>ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak</i>.</p>
4.	<p style="text-align: center;">VII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishslash; • ijodiy taqdimotlarni qilish; • individual loyihibar; • jamoa bo‘lib ishslash va himoya qilish uchun loyihibar.
5.	<p style="text-align: center;">VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarini to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha test hamda amaliy ishni topshirish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <p>1.Н.Н. Ефимов. Звук в эфире М.2005 2.Вендоров Н.И. Звук в телевизионной программе М. 1988 3. Гитлис М.В. Радиовещание и электроакустика СПб.1989 4. Стасенко Л.Г., Паскаль Ю.В. Акустика студий звукового и телевизионного вещания. Системы озвучивания. М. 2006 5.А.Mirzaev. Ovoz yozish studiyasi jihozlari va ovoz yozish tizimi. О‘ quv qo‘llanma “Musiqqa” Т., 2020.</p> <p style="text-align: center;">Qo‘srimcha adabiyotlar</p> <p>1.Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. Т.: “O‘zbekiston”, NMU, 2017.-488 b. 2.Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O‘zbekiston davlatini birligida barpo etamiz. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag‘ishlangan Oliy Majlis palatasining qo‘shma majlisidagi nutq. Т.: “O‘zbekiston”, NMU, 2017.-32 b. 3.Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minalash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Q‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagisi ma’ruza. 2016- yil 7-dekabr. Т.: “O‘zbekiston”, NMU, 2017.-32 b.</p>

- 4.2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi)
- 5.Ш.Гафурова Компьютерные музыкальные технологии О'кув qo'llanma Т., 2007
- 6.Гущин В.Н., Насыров М.З., Оборудование студий и системы звукозаписи. Часть I. Т., 2004.
7. Нисбетт А. Звуковая студия Darslik. Пер.с анг. М., 1996.
8. Анерт В., Штеффен Ф.Техника звукоусиления. О'кув qollanma М., 2003.
- 9.Филип Нюелл. Звукозапись: Акустика помещений. О'кув qollanma СРБ., Korona print, 2004.

Axborot manbalari<http://www.zivonet.uz><http://www.edu.uz><http://konservatoriya.uz><http://www.lex.uz>www.gov.uzwww.aza.uzwww.zvukorejisser.ru<http://bookzz.org><http://booksee.org><http://millionsbooks.org><http://designingsound.org><http://www.udemy.com><http://www.universarium.org>

7. O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti Kengashida muhokama etilgan va tasdiqlangan.
2024 yil "30" august dagi 1-sonli bayonnomalar

8. Fan/modul uchun mas'ullar:
A.Mirzaev - O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi MESI dotsenti
R.Nugmanov - O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi MESI katta o'qituvchisi

9. Taqrizchilar:
Sh.Gafurova - O'zDK professori, texnika fanlari nomzodi
I.Boltabaev - O'MTRK "O'zbekiston" teleradiokanalni bosh ovoz rejissyori